

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU

Mali Yardımlar ve IPA

N. Alp EKİN/Uzman

ÜYE ÜLKELER

YAPISAL FONLAR

Ekonomik ve sosyal gelişmişlik farklılıklarını gidermek

ADAY -POTANSİYEL
ADAY ÜLKELER

KATILIM ÖNCESİ
MALİ İŞBİRLİĞİ

Türkiye
Hırvatistan
Makedonya

Arnavutluk
Bosna Hersek
Karadağ
Sırbistan
Kosova

AB Üyeliğine
hazırlanmaları
için yardımcı
olmak

ÜÇÜNCÜ ÜLKELER

İŞBİRLİĞİ
PROGRAMLARI

Moldova
Belarus
Gürcistan,
Azerbeycan
Ermenistan
Rusya
Vs..

Bölgesel
işbirliğini
artırmak

AB Üyeliğine hazırlanmaları için yardımcı olmak

PHARE

- ✓ Polonya ve Macaristan
- ✓ 2000-2006 arası diğer Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri dahil edilmiştir
- ✓ Kurumsal Yapılanma ve Topluluk Müktesebatına uyuma yönelik yatırımlar

ISPA

- ✓ Katılım Öncesi Yapısal Politika Aracı
- ✓ Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri
- ✓ Çevre ve Ulaşım alanındaki yatırımlar

CARDS

- ✓ Batı Balkan Ülkeleri
- ✓ politik ve ekonomik gelişimlerinin gerçekleştirilmesi ve kurumsal kapasitelerinin artırılması

SAPARD

- ✓ Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkelerinden 10 aday ülke
- ✓ Tarım ve Kırsal Kalkınma
- ✓ 2000-2006 mali perspektifte

Türkiye'ye uygulanan mali yardımlar

31 Temmuz 1959'da Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğuna ortaklık başvurusuyla başlayan süreç..

- Gümrük Birliği Öncesi Dönem (1963-1995)
- Gümrük Birliği Dönemi (1996-1999)
- Adaylık Dönemi (1999-2006)
 - Türkiye için Katılım Öncesi Mali Yardım (2002-2006)
- 1999 yılında ülkemizdeki deprem felaketi çerçevesinde yapılan yardımlar

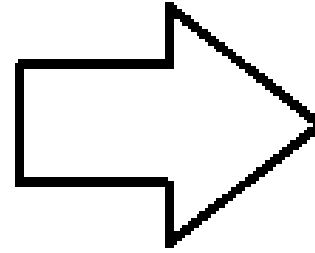
2007-2013 dönemi

- PHARE
- ISPA
- CARDS
- SAPARD
- Türkiye için Katılım
Öncesi Yardım

IPA

**Instrument for
Pre-Accession
Assistance**

**Katılım Öncesi
Yardım Aracı**

Genel Özellikler

- Amaç, aday ve potansiyel aday ülkelerin Avrupa Birliği politika ve standartlarına ulaşmaya yönelik çabalarına yardımcı olmaktır.
- 2000-2006 döneminin Katılım Öncesi Mali Yardım Araçları olan PHARE, ISPA, SAPARD, Türkiye Katılım Öncesi Mali Yardımı ve CARDS'ın yerini almış ve bütün yardımlar tek ve sade bir yapı altında birleştirilmiştir.
- 5 bileşenden oluşur
- Aday ülkeler 5/5, potansiyel aday ülkeler 2/5 uygulayacaktır.
- IPA Tüzüğü/Çerçeve Tüzük: 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü
- IPA Uygulama Tüzüğü: 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin 718/2007 sayılı Komisyon Tüzüğü
- Aday ülkenin AB'ye üye olma yolundaki ihtiyaç ve önceliklerine hizmet eden “projeler” desteklenir.

IPA yapılanması

ULUSAL IPA KOORDİNATÖRÜ (NIPAC)
AB Bak. Müsteşarı

Stratejik Koordinatör
Kalkınma Bak. Müsteşar Yrd.

1. Geçiş
Dönemi
Destegi ve
Kurumsal
Yapılanma

2. Sınır
Ötesi
İşbirliği

3. Bölgesel
Kalkınma

4. İnsan
Kaynaklarının
Geliştirilmesi

5. Kırsal
Kalkınma
(IPARD)

Çevre

Ulaştırma

Bölgesel
Rekabet

Bileşenler	1. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma	2. Sınır Ötesi İşbirliği	3. Bölgesel Kalkınma	4. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	5. Kırsal Kalkınma
Stratejik Koordinatör	-	-	Kalkınma Bakanlığı	Kalkınma Bakanlığı	-
Operasyonel Program	-	-	<ul style="list-style-type: none"> •Çevre •Ulaştırma •Bölgesel Rekabet 	İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	IPARD Programı
Program Otoritesi	•AB Bakanlığı	•AB Bakanlığı (Ulusal Otorite) •CFCU= Program Yetkilendirme Görevlisi	<ul style="list-style-type: none"> •Çevre ve Şehircilik •Orman ve Su İşleri •Ulaştırma, Denizcilik, Haberleşme, •Bilim, Sanayi, ve Teknoloji 	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	<ul style="list-style-type: none"> •Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (Yönetim Otoritesi) •TKDK
Bütçe Yönetimi	Ulusal Fon	Ulusal Fon	Ulusal Fon	Ulusal Fon	Ulusal Fon
İhale, Sözleşme, Ödeme, Raporlama, Muhasebe Kayıtları..	CFCU(MFIB)	CFCU(MFIB)	CFCU(MFIB)	CFCU(MFIB)	TKDK

AB, sağladığı mali yardımların yönetimine ilişkin olarak üç idari yapılanma ortaya koymuştur:

1. Merkezi (Centralized) Uygulama Sistemi
2. a) Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Decentralized Implementation System-**DIS**)
b) Genişletilmiş Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Extended Decentralized Implementation System-**EDIS**)

Merkezi (Centralized) Uygulama Sistemi

- Brüksel'den yönetilir.
- İhale, ödeme, sözleşme vs.. işlemler Komisyon tarafından gerçekleştirilir.
- Türkiye'ye yönelik mali yardımlar başlangıçta bu şekilde uygulanmaktaydı.

Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Decentralized Implementation System-**DIS**)

DECENTRALIZATION?????????

Decentralization: merkezi olmayan yapı, yerinden yönetim

AB Komisyonunun sorumluluklarını, faydalanıcı ülkenin yetkili Sözleşme Makamına devretmesidir.

Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Decentralized Implementation System-**DIS**)

Hangi sorumluluklar???

- ✓ İhaleye veya çağrıya çıkma
- ✓ Projelerin geliştirilmesi/geliştirilmiş projelerin kabulü
- ✓ Projelerin değerlendirilmesi
- ✓ Sözleşmelerin hazırlanması ve imzalanması
- ✓ Ödemelerin yapılması
- ✓ Projelerin izlenmesi

Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Decentralized Implementation System-**DIS**)

Ex-ante onay

- İhale/çağrı dosyası yayınlanmadan önce onaylanması
- Değerlendirme komitesinin onaylanması
- Proje değerlendirme raporunun kontrolü ve onaylanması
- Hazırlanan sözleşmenin onaylanması (ilgili projenin AB tarafından desteklenebileceğine dair-imza değil)
- Ödemelerin gerçekleştirilmesinden önce onaylama

Genişletilmiş Merkezi Olmayan Uygulama Sistemi (Decentralized Implementation System-**EDIS**)

- Tüm mali yönetim sorumluluğu aday ülkeye verilmektedir.
- Ulusal Akreditasyon+AB Komisyonu akreditasyonu
- Yetki Devri!!!! (30.08.2011)
- Ex-ante onay yok, Ex-post kontrol var
- CFCU=MFIB yok
- 5. bileşen=IPARD

IPARD Çerçevesindeki Merkezi Olmayan Yapılanma

718/2007 IPA Uygulama Tüzüğü Madde 21. Atama

1. Yararlanıcı ülke aşağıdaki farklı organları ve otoriteleri tayin eder:

- (a) bir ulusal IPA koordinatörü,
- (b) bölgesel kalkınma bileşeni ve insan kaynaklarının gelişimi bileşeni için bir stratejik koordinatör,
- (c) bir yetkili akreditasyon görevlisi,
- (d) bir ulusal yetkilendirme görevlisi,
- (e) bir ulusal fon,
- (f) IPA bileşeni veya programı başına bir uygulama birimi,
- (g) bir denetim otoritesi.

3. Komisyon, ancak paragraf 1’de belirtilen organlar ve otoriteler atandıktan sonra bu Tüzüğün Madde 14’üne uygun olarak yönetim yetkilerini yararlanıcı ülkeye verir.

IPARD Çerçevesindeki Merkezi Olmayan Yapılanma

Çerçeve Anlaşma Madde 6. Merkezi Olmayan Yönetim için Yapıların Oluşturulması ve Yetkililerin Atanması

- (1) Merkezi Olmayan Yönetim uygulanması durumunda Yararlanıcı, aşağıda belirtilen yapıları oluşturmalı, yetkilileri atamalıdır:
 - (a) Yetkili Akreditasyon Görevlisi (CAO);
 - (b) Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü (NIPAC);
 - (c) Bölgesel Kalkınma Bileşeni ve İnsan Kaynaklarını Geliştirme Bileşeni için stratejik koordinatör;
 - (d) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO);
 - (e) Ulusal Fon;
 - (f) Katılım Öncesi Yardım Aracı Tüzüğü kapsamında yapılan yardımın yönetimi ve uygulanmasını sağlayacak, her bileşen ya da program için program otoriteleri;
 - (g) Denetim otoritesi

IPARD Çerçevesindeki Merkezi Olmayan Yapılanma

NEDEN ÖNEMLİ!!!

- Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Fon ve Uygulama birimleri ile bunlara atfedilen görev ve sorumluluklar yönetim ve kontrol sistemini oluşturmaktadır. Bu yüzden, bu kurum, otorite veya birimler ulusal akreditasyona ve Komisyonun yönetim yetkisini devretmesi prosedürüne tabi olurlar ve akreditasyon kriterlerine uymak durumundadırlar.
- Merkezi olmayan yönetim sistemi içinde yer alan, ancak yönetim ve kontrol sistemine dahil olmayan kurumlar, yönetim ve kontrol sisteminin ilk akreditasyonundan önce kurulurlar ve bunlar akreditasyon ve yetki devri kararına tabi olmazlar.

Ulusal IPA Koordinat6r6 (National IPA Coordinator=NIPAC)

- IPA 7er7evesinde sağlanacak AB mali işbirliğinin katılım s6reci ile ilişkilendirilmesi ve fonların bu ama7 i7in kullanılmasına y6nelik genel koordinasyonu sağlamak,
- Ge7iř D6nemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Bileřenine ilişkin programlama ve izleme s6recini y6r6tmek ve koordine etmek; 7er7eve Anlaşma, Sekt6rel Anlaşma(lar) ile Finansman Anlaşmalarını imzalamak ve Avrupa Komisyonuna iletmek; Stratejik 7er7eve Belgesi ve operasyonel programları Avrupa Komisyonuna iletmek g6revlerini de yerine getirir.
- Avrupa Birliği Bakanlığı M6steşarı g6revlendirilmiştir.
- Sekretarya hizmetleri Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından y6r6t6l6r.

Yetkili Akreditasyon Görevlisi (Certified Authorizing Officer=CAO)

- Ulusal yetkilendirme görevlisinin ve ulusal fonun akreditasyonunu verme, izleme ve askıya alma veya geri çekmeden sorumludur.
- Hazine Müsteşarlığından sorumlu Bakandır.
- Sekretarya hizmetleri Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (National Authorizing Officer=NAO)

- Avrupa Birliğinden sağlanacak fonların mali yönetimi, işlemlerin mevzuata uygunluğu ile yönetim ve kontrol sistemlerinin etkin işlemesinden sorumludur.
- Uygulama birimlerinin akreditasyonunu verme, izleme ve askıya alma veya geri çekmeden sorumludur.
- Hazine Müsteşarı görevlendirilmiştir.
- Ulusal Fon'un başındaki kişidir.

Ulusal Fon (National Found=NF)

- Merkezi hazine gibi hareket eder ve NAO sorumluluğunda, IPA Tüzüğü altında verilen yardımın mali yönetimine ilişkin görevlerden sorumludur.
- Özellikle banka hesaplarının organize edilmesinden, Komisyondan fon talep edilmesinden, Komisyondan alınan fonların uygulama birimlerine veya nihai yararlanıcılara aktarılması iznin verilmesinden ve Komisyona mali rapor verilmesinden sorumludur.
- Hazine Müsteşarlığı bünyesinde.

Merkezi Finans ve İhale Birimi (CFCU)

- Katılım öncesi mali işbirliği ile Katılım Öncesi Yardım Aracı 1. ve 2. Bileşenleri kapsamındaki ve ayrıca Katılım Öncesi Yardım Aracı 3. ve 4. Bileşenleri kapsamında Program Otoriteleri tarafından yapılan yetki devri çerçevesinde operasyonel programlara ilişkin projelerin Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak **ihale, sözleşme, ödeme ve raporlama işlemlerini** yerine getirir.
- Bizim sistemde yer almıyor!!!!

Denetim Otoritesi

- IPA kapsamındaki tüm yönetim ve kontrol sistemlerini ve faaliyetlerini denetler.
- Bu kapsamdaki kurumlar Denetim Otoritesi tarafından yönetim ve kontrol sistemlerine ilişkin istenilen her türlü bilgi, belge, kayıt, rapor ve bilgi sistemlerini sunmak ve bu bilgileri denetime hazır bulundurmak zorundadırlar.
- Hazine Kontrolörleri Kurulu, Denetim Otoritesi olarak görevlendirilmiştir.
- Çerçeve Anlaşma kapsamındaki yönetim ve kontrol mekanizması içerisinde yer alan kişi ve kurumlardan hiçbir şekilde talimat almaz ve işlevsel olarak bağımsızdır.

Program Otoritesi

- IPA 3. ve 4. Bileşenleri için ilgili operasyonel programların ve IPA 5. Bileşeni için Kırsal Kalkınma Programının (IPARD Programı) hazırlanması ve uygulamanın yürütülmesinden sorumlu kurumlardır.
- İlgili mevzuat, Avrupa Birliği Müktesebatı ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde operasyonel programların hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi, desteklenecek proje ve faaliyetlere ilişkin olarak, programlama, **ihale ve sözleşme yapılması, proje ve faaliyetlerin yürütülmesi, ödemelerin yapılması, muhasebeleştirilmesi ile buna ilişkin kontrol, izleme ve değerlendirmelerin gerçekleştirilmesi, ilgili kurum ve makamlara görevleri ile ilgili bilgi, belge ve raporların intikali görevlerinin yerine getirilmesinden sorumludur.**

Program Otoritesi

IPA 5'te özel durum!!!!

Sektörel Anlaşma Madde 12. Program Otoritesi'nin Oluşturulması

1. IPA Uygulama Tüzüğü'nün 28. maddesi ile Çerçeve Anlaşma'nın 6. maddesi (1)(f)fıkrası ve Ek A'sı uyarınca IPARD için belirlenecek Program Otoritesi aşağıda gösterilen farklı birimlerden oluşur:

- (a) Yönetim Otoritesi;
- (b) Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu.

Program Otoritesi

IPA 5'te

- Program Otoritesi= Yönetim Otoritesi+TKDK
- IPARD Programının hazırlanması..=YO
- IPARD Pr. uygulanması, ihale/çağrı ve sözleşme yapılması, proje ve faaliyetlerin yürütülmesi, ödemelerin yapılması, muhasebeleştirilmesi ile buna ilişkin kontrol, izleme ve değerlendirmelerin gerçekleştirilmesi...=TKDK

Yönetim Otoritesi

- IPARD Programını hazırlamak ve izlemek
- Raporlama ve bilgi sistemini kurmak, yıllık ve nihai uygulama raporları hazırlamak ve ilgili birimlere iletmek
- Yönetim Otoritesi olarak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı/Tarım Reformu Genel Müdürlüğü/Kırsal Kalkınma Dairesi Başkanlığı görevlendirilmiştir.

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU

